

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρώνεται έμα
δείξη πώς δε φοβόταν την
αλήθεια—ΓΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
σικούς της κενόνες
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 17 ΤΟΥ ΜΗΝ 1909

ΓΡΑΦΕΙΟ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 344

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΙΑΣ, Swinburne (συνέχεια).
ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ, Δραματική παραγωγή (τέλος).
Γ. Δ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ, 'Η Τζοκόντα (μετάφρ. Ν. Πο-
ρίωτη).
ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ, Οι νέοι.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΑΘΜΙΑΣΤΙΚΟ—
Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜ).

SWINBURNE

5

Από τα παλιά τα χρόνια θέμ' από τ'επατητό-
τερα του ποιητή, ε ποιητής. Με τρόπους και ρυθ-
μούς λογής οι 'Οράτοι δοξολογούν, ύστερ' από τον
έρωτα κι από την ιδέα μαζί με κείνα, και
συχνά πυκνά, μεγαλοφώνωτες' από κείνα, τους Βιρ-
γίλιους. 'Ο ποιητής-ήρωας. Συχνά πυκνά βωμοδός
του σταίνει και το θυμίαμα της λατρείας του κείει
κι ο Swinburne. Τό θέλει κι αυτό ο λυρισμός.
'Ένας τρόπος να ύψωνε το ίδιο σου το έγω με τον
έπαινο του αδερφού σου. Σάν από τα βουνά και
σάν από τα ποτάμια έμπνέεται κι ο άγγλος μας
από τους ίσοτίμους του. Στέκεται μπροστά τους με
κάτι που είναι πιο πολύ από ένθουσιασμός με καη-
μό. Οι ψάλτες που ψέλνει του είναι λιγάκι σάν τις
έμαρτωλές ηρώισσες του πάθους που τότε λαδών-
νουν, σάν τις Κλεοπάτρες και σάν τις 'Αολιδάμαχ.
Οι μεγάλοι έρωτοχτυπημένοι του ρυθμού και του
στίχου. Νά ο Θεόφιλος Γωπιέ. Δέν κομμάζεται να
προσφέρει λογής λογής τα λουλούδια της φαντα-
σίας του στον, πρώτ' απ' όλα, ζωγράφο ποιητή της
χαρής από την πλαστική έμορφάδα και του μεθυ-
σιού από τη σάρκα, στον ύπομονετικό τεχνίτη που
σκαλώνει τα τραγούδια και τα σκαλίζει σά δαχτυ-
λιδοπέτρες, σά μυθιστοριογράφο της γυμνότατης
'Αεσποινίδας Ντεμποπέν»· στίχους σά όλα τα είδη,
έπιγράμματα, συννέτα και διθύραμβους, σά όλες τις
γλώσσες, έλληνικούς, λατινικούς, βρετανικούς, γα-
λατικούς. «Σωστά τον είπανε οι Χάρτες τον άν-
θρωπο τούτο αγαπημένο των θεών, και πιο πολύ
του θεού του Δούκιου». Νά, ε Βιχτόρ Ουγκώ. Πολύ
διαφορετικός από το μαθητή του το Γωπιέ, μα κ'
έτσι με ζωγράφα σημάδια που δείχνουνε πώς είναι
πατέρας εκείνου, ε άριστοτέχνης που ύλικοποιεί τον
αύλο το στίχο, ε τραγουδιστής προφήτης που μεθ'έ
δχι με την ούσια, μα με την έμορφή τη ρυθμοπλα-

στική, με την έκφραστική δύναμη της προφητείας
του, δχι τόσο με το λόγο, όσο με τη λέξη. Σημάδια
άρετα για να κάνουνε το Swinburne λατρευτή
και όμνητή του άρχιμάστορα. «Τα μάτια και ταύ-
τα των ανθρώπων όλων ζεσταθήκανε και τα μά-
γουλα φλογιστήκανε και τα μάτια ξανάφαν από τα
ύψηλά τραγούδια σου που γαργαλίζουνε την αϊ-
σθηση σάν κρασί, που πέφτουνε πιο γλυκά κι από
τη δροσιά η από το χιόνι της νύχτας, που στενά-
ζουνε καθώς δέρνεται μέσα σά κάποια πλημμυρι-
σμένη σπηλιά η δυνατή συντριμμένη ψυχή ενός κυ-
μάτου... Είσαι ο άρχηγός μας κι ο άφέντης· το
τραγούδι σου είναι σάν κοφτερό σπαθί με τη λα-
πίδα του μουσκολοισμένη από λουλούδια...» Μα τί-
ποτε δε μπορεί να συγκριθί με το ποίημα του χαι-
ρευτισμού και του αποχαιρετισμού προς το Βωδε-
λαίρ, «Ave atque Vale», καθώς έπιγράφεται.
'Ο τραγουδιστής των «Λουλουδιών του Κακού» είναι,
κάτι σάν αδερφοποιητής του ύμνογράφου του «Laus
Veneris». Μιάν ίδια έρμη τους σέρνει προς τά-
μαρτωλά τα πάθη, τους γονατίζει μπροστά στις κο-
λασμένες έμορφές. 'Ο γάλλος μουσθέρεπτος είναι σάν
ένας Swinburne, μα μετρημένος στα λόγια του,
πλαστικός, λατινικός, όσο είναι ο βρετανός μουσο-
χτύπητος ένας Βωδελαίρ άκράτητος, μουσικός, βι-
δλικός. Και γι' αυτό, καθώς έτσι το μοιάζει, βρι-
σκω θαμαστές στροφές παραστατικώτατες της ψυχής
και της τέχνης του άκριθού του. «Είδες, αδέρφι μου,
τον παλιό καιρό που τραγουδούσες, μυστικά και
πόνους που δέν τα είδανε τα μάτια μας· φλογερές
άγάπες, έμορφα και φαρμακερά μπουμπούκια λου-
λουδιών που τα ξεσκίπαζε η δική σου μοναχά η μα-
τιά η δξύτερη, και που άνθούσανε νύχτα σά
κλίμα που κανείς δέν άνανπνεί· κρυμμένο θερισμός
άκόλαστου καιρού, έμορφη έμαρτία, ηδονή άμίλητη·
έκει που παράξενα όνειρα σ' ένα ταρασμένο ύπνο
κάνουνε και κλαίνε τα κλεισμένα τα μάτια των
πληγωμένων ψυχών... Τώρα οι παράξενες ώρες, οι
παράξενες άγάπες, όλα πήραν τέλος, όνειρα και
πάθη, και τραγούδια σκαταδερά και γλυκά. Τάχα
ή ύρες θέση, έραστής άπάνου στα μεγαλόκορμα τα
γόνατα η στα πόδια καμιά χλωμή· γιγάντισσας,
καθώς από δω πέρα τη λαχτάριζε το έραμά σου,
κάτου από τον Ισκιο του τετράπλουτου ξανθού κεφα-
λιού, σά βαθύ ταλάκι των κόρφων της των κατα-
πληχτικών, σά δυνατό καθήφορο των κοιμισμένων
δυνατών μελών της, κάτου από το βάρος τω μαλ-
λιώνε της των τεράστιων που κρατάν την εδωδιά
και τον Ισκιο των πευκώνων του άρχαίου κόσμου;...
Γιά σά κανείς 'Ορέστης, καμιά 'Ηλέκτρα δέν πεν-
θεί. Μα γέρνοντας προς έμάς τις ύδρες τους, γιο-

μάτες από ύμησες, οι πιο ύψηλοστόχαστες Μούσες,
έκείνες που μεστώνουν όλους τους αιδώνες, κλαίνε,
κ' ένας καημός τη συγκίνησε την καρδιά του θεού
μας...» Κ' ύστερ' από χρόνια, όταν ε ποιητής, χορ-
τασμένος από τους άποθεωτικούς του ύμνους προς το
σαρκικό μεθύσι, θα κάψη το λιθάνι της λατρείας
του προς κάποιες μεγάλες ιδέες του καιρού από τις
ευγενικώτερες, θα άγναντέψη πέρα, άλλοδ' πέρα,
έκείθε από τον 'Ωκεανό, τον έμύγλωσο και περισ-
σότεργο, σάν εκείνος, ποιητή του άμερικανισμού, σά
κάθε τι άνεξάρτητο και άνυπόταχτο κ'έξισωτικό και
δημοκρατικό και πλατύτατο που μπορεί να κλείση
τέτοια ιδέα, τον κήρυκα της αδερφωσύνης των
όλων, σ' έν' άκράτητο πανθειστικό σφιχταγκάλια-
σμα σατανάδων και άγγελων, τον κήρυκα της ζωής
και της ενέργειας, τον άγνό και τον αδιάντροπο,
τον καταργητή του μέτρου και τον άπλωτή του έ-
λεύτερου στίχου Ισαμ' έκει που δέν παίρνει άλλο,
τον λαϊκό και τον άλλόκοτο Walt Whitman.
«'Ω ψυχή με δυνατά φτερά και με προφητικά χείλη
ζεστά κι από τα καρδιοχτύπια του τραγουδιού της...
Παίξε και σ' έμάς τη μουσική σου, και να είναι για
μας σάν ένας λόγος που βγαίνει από την ελιθερη
καρδιά του κόσμου, και ταξιδεύει μαζί μας με τα
πανιά άπλωμένα στα σκοτάδια άπάνου, και την
υποτάζει την τρικυμιά ένα τραγούδι, και να μας
βάλει φωτιά καθώς θα τέκουμε, και η φλόγα του
να στεγνώση τα δάκρυά μας, και να προστάξη τον
πόλεμο νάλλάξη».

6

'Ανάμεσ' από τους ήρωες του λόγου κι από τις
ηρώισσες του Πάθους που τους ξαναζή στους στί-
χους του ο μεγάλος λυρικός, χρυσή άλυσίδα που
ταιριάζει τους δυο κόσμους, στέκεται η Σαπφώ μαζί,
Μούσα και Λύσσα, ψυχή 'Απολλωνιακή κι 'Αφρο-
δισιακή, βασίλισσα του στίχου, και σκιάδα του καη-
μού. Οι πρόστυχες κακογλωσσίες των άρχαίων κω-
μικών ποιητών ταίριασανε το άνάνατ' ένομα της
λεσδικής ψάλτρας με την ιδέα παίων άνήθικων και
άντιφυσικών το άγαλμά της άψηφά τους καιρούς,
ασάλευτο, μα έδώ κ' έκει ακάθαρτο από περισσή
λάσπη. 'Ομως όσο είν' άξιος να λασπωθί ε Σω-
κράτης, γιά τις έγνοιες του και γιά τις άγάπες του
προς τους μαθητές του, άλλς τόσο κ' η Σαπφώ για
τους καημούς που της ζυπνούσαν οι μαθητές της.
'Ο,τι κι αν είναι, η θεία ξαδιαντροπία των έρώτων
της «δεκάτης Μούσας» την κυριέψε τη νέα μεθύ-
στρα φαντασία του ποιητή, κ' έπαθε σάν από σαπ-
φικό άλκοολισμό. Κ' έτσι γράφτηκε η 'Αναχορία,

(*) 'Η άρχή του στον αριθμό 342.